JULIJ
17 P Aleš
18 T Kamilij
19 S Vincencij Pavl.
20 Č Elija
21 P Viktor +
22 S Marija Magd.
23 N 8. pobink.
24 P Kristina
25 T Jakob
26 S Ana
27 Č Krištof, muč.
28 P Inocenc +
29 S Marta
30 N 9. pobink.
31 P Ignacij

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 138. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 20. JULIJA — THURSDAY, JULY 20, 1939 LETNIK (VOL). XLVIII.

Nikakih pogajanj za Gdansk - Razgovor o nevtralnosti

Države "mirovne fronte" odločno zanikajo, da bi se z Nemčijo vodili kaki tajni razgovori za mirno predajo Gdanska. — Domneva se, da je te govorice spravila v svet Nemčija, da izpodkoplje nje zaupanje v Anglijo.

London, Anglija. — Iz treh prestolic, namreč Londona, Pariza in Varšave, so se ta torek odločno zanikale govorice, da bi se z Nemčijo vodila kaka tajna pogajanja za mirno predajo mesta Gdanska. Kako so te govorice prišle med svet, ne ve nihče, toda razširjale so se z vso resnostjo in pri tem se je skrivaj namigavalo, da bo prišlo kmalu do novega Monakova. Z gotovostjo pa se domneva, da so se započele v Nemčiji sami, kajti ravno tam in pa v Italiji se jim je posvečalo največ publicitete.

Nasprotno pa je resnica, da se vršijo te dni med Anglijo in Poljsko važni razgovori. Kakor je bilo že poročano, je točasno na obisku v Varšavi angleški general Ironsides, vrhovni poveljnik britanskih prekomorskih čet, in že sama navzočnost te visoke osebnosti dokazuje, da mora biti zveza med Anglijo in Poljsko zelo tesna; razumljivo je namreč, da se bodo armadne osebnosti razgovarjale o vojaških in obrambnih zadevah; te zadeve pa se ne razpravljajo med dvema državama prej, dokler ni med njima popolne diplomatske in politične enotnosti. In, kakor se trdi, se obnašajo Poljaki proti gen. Ironside in njegovemu spremstvu kot napram enemu svojih lastnih mož. Med drugim mu razkazujejo svoje tovarne za orožje in municijo, do katerih ima le malokdo dostop, tujezemec pa sploh ne.

Razvidi se iz tega, da imajo Poljaki v Anglijo neomejeno zaupanje, in tega bi gotovo ne kazali, ako bi le količkaj sumili, da jih n a m e r a v a Chamberlain pustiti na cedilu, kakor je lani Čehe. Sklepa se torej lahko, da so govorice o tajnih pogajanjih z Nemčijo naziji sami spravili na dan, brez dvoma z namenom, da omajejo zaupanje med državami "mirovne fronte;" ako bi se jim to posrečilo, bi Poljska, ko bi mislila, da je izdana in osamljena, brez odpora pustila in dovolila Nemčiji, naj zasede Gdansk.

Da tudi Italijani z vnemo razširjajo te govorice o možnosti novega Monakova, za to imajo dovolj povoda. Sedanja napetost glede Gdanska je namreč Italiji kaj malo všeč. Naravnost neumno se zdi italijanskemu ljudstvu, zakaj bi ono moralo iti v vojno za to mesto, v katerem ni popolnoma nič interesirano in za katerega prej večina niti vedela ni, da kje obstoja. Ve pa, da v vojno bo moralo iti, ko je z Nemčijo v tako tesni vojaški zvezi, da pomeni vojna za eno državo tudi vojno za drugo. Razumljivo je zato, da italijanska vlada skuša pomagati Hitlerju, da si na lep in miren način pridobi Gdansk, kakor si je pridobil Sudete, ter se tako izogne vojne, ki bi bila pri italijanskem ljudstvu vse prej kakor popularna.

MESTNI ODBOR POSREDUJE

Med CIO in Packing družbo pride do pogajanj.

—o—

Chicago, Ill. — Mestni pododbor za delavske zadeve je posredoval, da bo prišlo do sestanka med zastopniki Armour Packing družbe in zastopniki CIO unije v svrho sporazuma, da se prepreči stavka, s katero je unija zagrozila. Ta sestanek se bo vršil v četrtek. Kakor je bilo že poročano, je CIO napovedala borbo tej družbi in trem drugim na svojem zborovanju zadnjo nedeljo.

—o—

S ČOLNOM PRIŠLI PREKO ATLANTIKA

New York, N. Y. — Semkaj so prispeli te dni trije Švedi, ki so napravili pot iz svoje domovine preko Atlantika na način, ki je zahteval dokaj korajže. Pripeljali so se namreč z motornim čolnom, 33 čevljev dolgim. Eden je star 44 let, drugi 34 in tretji 22. Čoln, katerega motor ima deset konjskih sil, napravi na uro sedem milj. Za pomoč so imeli tudi 1 jedro. Pot jih je vzela 37 dni.

—o—

NAZIJI ZAHTEVAJO NEMŠKE GOZDE

Praga, Češka. — Lastniki gozdov na Češkem so prejeli od nemških oblasti ukaz, da morajo tako pospešiti produkcijo lesa, da bo treba, ako se povelje izvrši, posekati 50 odstotkov več dreves, kakor pa bi se jih moglo nadomestiti z doraščajočim drevjem. Določene pa so visoke kazni, ako se ukaz ne bo izvršil. Nad polovico lesa je namenjenega za Nemčijo.

—o—

HITLER SE KLANJA MUSSOLINIJU

Berlin, Nemčija. — Da na zunaj pokaže, kako iskreno prijateljstvo goji do svojega tovariša-diktatorja, je Hitler odločil, kakor se je v ponedeljek objavilo, da se trg, ki se je doslej nazival Adolf Hitler Platz, prekrsti v Mussolini Platz. Dalje se bo zgradil tudi nov kolodvor, ki bo istotako nosil Mussolinijevo ime, ter enako tudi ulica, ki bo vodila od tega kolodvora do omenjenega trga.

—o—

TURČIJA IZRAŽA ZAHTEVE

Istanbul, Turčija. — Neki tukajšnji list je zadnji ponedeljek priobčil zahtevo, da Italija vrne takozvane Dodekaneške otoke, ki leže ob turški obali, njih zakonitim lastnicam, namreč Turčiji in Grčiji. Neki drugi list pa je v istem duhu povdarjal, da naj države "mirovne fronte" ne čakajo samo na obrambo pred fašističnimi državami, marveč naj tudi same dvignejo razne zahteve proti njim.

UPOR PROTI ITALIJI

Tirolski Nemci se upirajo izgonu s svoje zemlje.

—o—

Pariz, Francija. — Potniki, ki prihajajo iz južne Tirolske, ki je po vojni postala italijanska provinca, pripovedujejo, da je med tamkajšnjim nemških prebivalstvom v teku gibanje, ki ima značaj pravega upora. Kakor je bilo že poročano, sta Hitler in Mussolini med seboj sklenila kupčijo, po kateri se je Hitler popolnoma odpovedal tej provinci v nadomestilo za italijansko zavezništvo. Po sklenitvi tega sporazuma je italijanska vlada odredila, da se imajo Nemci odpraviti iz te pokrajine; tisti, ki žele, se lahko izselijo v Nemčijo, ostali pa bodo premeščeni v razne kraje širom Italije. Prebivalstvo se je temu ukrepu ogorčeno uprlo in izjavlja, da se drugače ne bo podalo kakor le sili. Italija je ta upor pričakovala in tako je ukazala, da morajo vsi tujezemski turisti zapustiti to provinco, brez dvoma zato, da ne bodo priče nasilju, ki se utegne izvajati nad prebivalstvom.

—o—

VLAK TREŠČIL V AVTO; PET UBITIH

Joliet, Ill. — V bližini Elwooda, devet milj južno od Jolieta, je zadnji ponedeljek popoldne zadel neki vlak Alton železnice v avto, v katerem se je vozilo pet ljudi. Kolizija je bila tako silna, da je bil avto skoraj docela razbit in je njega ostanke vlak porival pred seboj 1000 čevljev daleč, dokler se ni ustavil. Vseh pet oseb je bilo ubitih in štirje od teh so bili člani ene družine, namreč 35 letni Ray Gadberry, s svojo ženo in malo hčerko, ter njegov oče in poleg njih neka starejša ženska. Usoda je hotela, da je Ray izostal ta dan od dela pri WPA, kjer je bil zaposlen, in sicer zaradi dežja, ter se je družina odločila, da bo šla k očetu, da jih ta vzame na zabavno vožnjo. S te vožnje pa se niso več vrnili.

PREVEČ JESTI JE VELEIZDAJA

Berlin, Nemčija. — Prof. Wirz, eden članov sveta za narodno zdravje, je v govoru, ki ga je imel v ponedeljek v Stuttgartu, povdarjal, da je preveč jesti obsojanja vredno iz dveh ozirov; škoduje namreč zdravju, obenem pa se lahko smatra kot nekaka veleizdaja, češ, da brezpotrebno uničuje živila, ki jih Nemčija trdo potrebuje.

KRIŽEM SVETA

— **Praga, Češka.** — Slavni slikar Alfonz Mucha je preminul zadnji ponedeljek v starosti 79 let. Mož je bil navdušen češki patrijot, ki je napravil število znamenitih slik iz češke zgodovine. Tudi načrt za prve čehoslovaške bankovce je bilo njegovo delo.

— **Riga, Latvija.** — Izgnani albanski kralj Zog in kraljica Geraldina sta pretekli ponedeljek odplula od tukaj na Norveško, od koder bosta odpotovala v London. Semkaj sta prispela v četrtek zadnjega tedna, in sicer iz Rumunije.

— **London, Anglija.** — Vlada bo predložila ta teden parlamentu načrt za strogo odredbo, da se napravi konec terorizmu z bombardiranjem. Pri tem se bo ukazala razpustiti neka organizacija, kateri se pripisujejo ti čini.

—o—

PROHIBICIJO SI ŽELI NAZAJ

Lansing, Mich. — 80 letni governer tukajšnje države, L. D. Dickinson, se je v ponedeljek izrazil, da po njegovem mnenju postaja prebivalstvo zopet naklonjeno prohibiciji in, da utegne on pričeti delovati na to, da se ta uvede vsaj v Michiganu; v ta namen utegne povabiti razne cerkve, naj sodelujejo z njim, da se p r e p o v e prodajanje pijač. Governer je bil prej predsednik protisalunske lige v Michiganu.

SESTANEK PRI PREDSEDNIKU

Trije voditelji republikancev povabljeni od predsednika k razmotrivanju o nevtralnostnem zakonu.

—o—

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt skuša z vso vztrajnostjo, da izsili od kongresa, da še tekom letošnjega zasedanja razveljavi sedanji zakon glede nevtralnosti Zed. držav in sprejme namesto njega predlog, ki ga je on zamislil in po katerem bi bilo Ameriki dovoljeno, prodajati bojujočim se državam vojne potrebščine, ako bi te same prišle po nje in jih v gotovini plačale.

Da doseže ta svoj cilj, se je odločil predsednik za nenavadno pot. Ker ve, da z apelom na pristaše svoje lastne stranke, demokrate, ne bo nič dosegel, ker je ravno s pomočjo teh njegov predlog propadel v obeh zbornicah, se je obrnil na voditelje nasprotne, republikanske stranke. V to svrho je povabil k sebi na konferenco, ki se je vršila v torek zvečer, poleg demokratskih voditeljev tudi tri voditelje republikancev, namreč senatorje Boraha, McNary in Austina. Vsi trije so se tudi odzvali.

S to potezo skuša predsednik očividno spraviti zadevo nevtralnosti s političnega polja in ji vtisniti značaj narodnega interesa, češ, da je to v nujno potrebo Amerike same in, da republikanci nosijo pri njej enako odgovornost kakor demokrati.

—o—

SLOVAKI HOČEJO OSTATI SAMI

Bratislava, Česoslovaška. — Slovaška policija je zadnji ponedeljek aretirala 12 fantov, starih 18 do 20 let, ter tri delavce, in sicer zato, ker so razdajali letake, na katerih se je priporočalo Slovakom, da naj delujejo za združitev s Čehi.

—o—

'ŠIRITE AMER. SLOVENCA'

MORNARIŠKI TAJNIK NA ZADNJI POTI

Pogrebni sprevod mornariškega tajnika C. A. Swansona, ko je bilo njegovo truplo peljano na topniškem vozu v Washingtonu iz vladne palače na Union kolodvor in od tam z vlakom v Richmond, Virginia.

Iz Jugoslavije

Brezvestno dejanje 29 letnega moškega, ki je osleparil marljivo delavko za vse njene prihranke 20 letnega dela. — Vloge v denarnih zavodih so začele naraščati. — Smrtna kosa in drugo.

Opeharjena delavka

Kranj, 30. junija. — Pretekli torek je prijela kranjska policija 29 letnega brezposelnega tesarja K. Franca, po rodu iz Rovt pri Logatcu, ki je sedaj nad eno leto živel v Stražišču na račun 40 letne delavke Tončke T. iz Stražišča. Tončka T. se je šele pred enim letom spoznala s Francom, ki je začel prihajati na njen dom in ji kmalu obljubil zakon. Franc K. tega seveda ni mislil resno, pač pa mu je šlo za to, da bi izvabil od delavke denar. Tončka si je namreč s težkim delom na žagi in z varčnostjo v teku 20 let spravila skupaj 9000 din, katere je skrbno hranila za starost. S svojim namenom je prišel Franc kmalu na dan, prosil jo je, naj mu pomaga, ker je brez posla, češ da bo itak kmalu dobil službo pri avtobusnem podjetju, potem jo bo pa preskrbel za starost s tem, da jo bo poročil. Tončka je verjela svetim obljubam in mu v presledkih dajala denar.

V nedeljo sta šla Tončka in Franc v Maribor na dvodnevni oddih, kjer sta se po raznih lokalih prav dobro zabavala, seveda le na Tončkin račun. Med najboljšim razpoloženjem drugega dne zabavnega potovanja ji je Franc v šali vzel 1000 din in jih obdržal. Kmalu nato se je že manj veseli par vračal domov. V vlaku je Tončka potožila svojemu fantu, da sedaj nima več denarja in da mu je v teku leta, kar se je poznata, zdajala ves svoj zaslužek, t. j. 9.000 din. Prosila ga je, naj si takoj poišče službo in jo poroči, kakor je obljubil. Franc se je po teh besedah ves izpremenil. Brezvestnež se ni oziral na njene tožbe in ji je trdo zabrusil v obraz, da je ne bo poročil, ker je prestara zanj.

—o—

Zaupanje v denarne zavode narašča

Ljubljana, koncem junija. — Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so narasle vloge pri njenih 29 samoupravnih hranilnicah v mesecu maju za 431.953 dinarjev in so dosegle 1,115,887.203 din. Vloge na knjižice so narasle za 2,3 milij. din na 656,8 milij. din, vloge v tekočem računu pa so se zmanjšale za 1,8 milij. na 459 milij. din. Število vlagateljev na knjižice se je povečalo za 19, na tekoči račun za 23, skupno število vlagateljev pa za 42 na 131.701.

Porast se kaže pri vlogah na knjižice pri 8 hranilnicah, pri tek. računu celo pri 13 zavodih, skupne vloge pa so narasle pri 11 hranilnicah. Število vlagateljev je naraslo pri 8 hranilnicah.

Ti podatki kažejo, da so se vlagatelji, ki so bili v aprilu dvignili 36 milij. din več, kakor so vložili v hranilnice, pomirili in pričeli svoje vloge zopet vračati hranilnicam in denarnim zavodom, zlasti tudi, ker so spoznali v aprilu, da so jim njihove vloge bile vedno na razpolago.

—o—

Nesreča

Težke poškodbe je dobila Helena Grum, žena posestnika iz Slap pri Devici Mariji v Polju, ko se je peljala na visoko naloženem vozu sena. Voz se je namreč prevrnil in ženska je v velikem loku zletela v neko ograjo. Odpeljali so jo v ljubljansko bolnico.

—o—

Smrtna kosa

V Klečah pri Dolu je umrl Ivan Gostilničar, ugledni posestnik in gostilničar. — V Ljubljani je umrla Marija Planinšek, rojena Daneš, žena trgovca. — V celjski bolnici je umrla Antonija Vidrih, posestnica iz Sv. Jedreti pri Žalcu stara 47 let.

—o—

Nova cerkev

Salezijanci bodo gradili v Podsusedu pri Zagrebu veliko cerkev, ki bo stala na hribčku. V zvezi s cerkvijo bo tudi gimnazija, ki bo nastanjena v novem modernem poslopju. Poleg gimnazije bo tudi najmodernejše otroško igrišče.

—o—

Tatica v omari

V predsobo stanovanja gospe Pavle Roštok v Celju se je priklatila nekega večera neznana ženska in se skrila v omaro. Na srečo je gospa dobila žensko še o pravem času in jo pregnala. Je bila to neka Jožefa F., katero so še istega večera prijeli policaji v neki gostilni v Liscah.

—o—

Nesreča delavca

V celjsko bolnico je bil pripeljan 45 letni progovni delavec v kurilnici Jurij Žibert iz Bevškega pri Zagorju. Žibert je v prostem času splezal na lipo, da bi nabiral lipovo cvetje za zimo. Revež je pa z višine padel na tla tako nesrečno, da si je večkrat zlomil obe nogi in dobil tudi hude notranje poškodbe, katerim je v bolnici podlegel.

—o—

Prometna nesreča

Na brežiškem mostu se je zgodila huda prometna nesreča, katere žrtev sta postala 72 letni Martin Kožar, posestnik iz Vel. Malenc, občina Čatež pri Brežicah, ki je dobil močne poškodbe na glavi in nevarne notranje poškodbe ter posestnik Martin Baškovec iz Mrzle vode. Do nesreče je prišlo, ko je neki angleški izletnik, ko je spoznal, da je zašel s prave poti, vozil svoj avto nazaj in sta se pri tem splašila konja, s katerima sta se peljala omenjena kmeta.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75
Posamezna številka	3c

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half year	3.00
For three months	1.75
Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Nekaj o Rusih

Od nekdanje Rusije je ostalo le ime. Za carističnо Rusijo nihče ne bo točil solz, z njo pa je izginila tudi slovanska Rusija, in je ostalo od nje le nekaj na sebi brezpomembnih številk slovanskih Rusov. Ako se govori še o Rusih, so to večinoma le "Rusi", in prav ti "Rusi" se krčevito držijo teh imen. Kadar izpremenijo imena, si nadejajo skoroda izključno le — ruska imena (Dašively—Stalin, Finkelstein—Litvinov, Ginsburg—Krivitzky . . .) O slovanskih Rusih je v Ameriki komaj kak sled, dasi je precej neke "ruske robe". Kakšne? Imamo igralce, ki niso ravno slabi. Ruska imena (Tamirov . . Ratov . .) in omenja se, da so "Russians", ampak večinoma so — Judi. Kak ruski aristokrat se prikaže v vlogi podleža ali duševnega reveža, bedaka. Ruska umetnost (godba, ples, pesem . .) je predmet travestije, smešenja (Ritz Brothers). Razstava v New Yorku. Nad vsem dominira. Baje je grandiozna. Ali je — ruska? Pristno komunistična je, in Jud se počuti tam, kakor doma. Recimo, da so slovanske ruske mase komunistične. Tu je izjema. Na raznih koncih in krajih grmijo zoper fašizem, nazizem, rasizem . . . prav, ampak pri ruskem komunizmu izgubijo dar jezikov, in to prav v vsi amerikanski javnosti, in če kdo cika na to, da bi utegnila biti ta komunistična roba — judovska, bogami, se pritožujejo nad — antisemitizmom, in vse je le — rusko.

Lahko trdim, da je slovanska Rusija izginila. Naletim pa le tudi vsaj na eno svetlo točko.

Pristen slovanski Rus je dr. Pitirim Sorokin, predsednik oddelka za sociologijo na univerzi Harvard. Sedanji "Rusi" so hoteli tudi njega "likvidirati", pa so imeli le nekaj rešpekta pred njegovim slovesom, in tako je prišel sem v Ameriko. Nedavno od tega je predaval v Washingtonu, D. C., in naj sledijo njegova izvajanja, kakor jih vidim v poročilu, dobesedno, ker kažejo v svetli luči — ruskega in slovanskega učenjaka. Dr. Sorokin je rekel:

"The twentieth century has been the bloodiest century of twenty-five centuries studied. Its wars killed and wounded more human beings per million of the population than any of the preceding twenty-five centuries. It has had more bloodly revolutions with a greater number of victims than any of the preceeding twenty-five centuries, with perhaps the exception of one. Instead of bringing man to a state of perennial peace, instead of making sacred the inviolability of his life and dignity, our homocentric culture treats him more cruelly, kills, tortures and mutilates him, to an extent unprecedented in all the preceeding twenty-five centuries. No further evidence of the reality of the sinister aspect of our culture is needed."

— — —

Asserting that even modern art and amusements do not make men happy, despite their vast material advantages, Dr. Sorokin said:

"Our contemporary art mortalizes the immortals, covers them with dirt, and exhibits mainly the mediocre, prosaic and especially the debasing types of human beings and events. Even when it takes something heroic, it debunks it to such an extent that nothing noble is left in it. In addition, it is sexually crazy and often sadistic.

"The 'We Kiss and Angels Sing,' 'Heaven Can Wait,' 'This Is Paradise' of the crooners are examples. To be brief, contemporary art is largely a museum of human pathology. It is centered around the police morgue, a criminal's hideout, or the sex organs; it lives and operates mainly in the region of social sewers. To this extent it is an art of man's debasement and vilification. Thus it debases itself, and prepares its own downfall as a great cultural value."

Dr. Sorokin asserted that the same dualism pervades ethics and politics:

"As a resul: man is degraded to the level of a mere plaything. If he is useful for a given individual or group he may be granted some value and decent treatment. If he is harmful, he may be removed and liquidated."

Despite advances in the reduction of poverty, the elimination of slavery, the improvement of health and prolongation of life, Dr. Sorokin asserts there is no real peace nor happiness among men and widespread cruelty exists among governments. The blame he places on the lack of recognition of man'e true value. We must return, he declares, to the rational recognition of supersensory values. Ultimately all this goes back to the restoration of God to His true place as the center of man's moral universe. Until this has been done in individual and national life, man will not be truly happy. Only God can give man his sense of personal dignity and value which is the essential foundation of peace and all lasting culture among men and nations.

Naši slovenski liberalni, svobodomiselni, socialistični, komunistični in antifašistični krogi radi gledajo na — Rusijo. Tu pove pravi ruski in slovanski učenjak, odkod vsa sedanja mizerija na svetu, in prikaže v ti prav malo veseli luči tudi sedanjo "Rusijo". Tu imate nekaj pristno ruskega in slovanskega, in imate lahko tudi — resnico, ako ne zaprete namenoma svojih oči. Malo le je o — Rusiji, pa je lahko dosti.

KAJ NOVEGA MED ROJAKI V INDIANI

Indianapolis, Ind.

Že dolgo časa ni bilo videti nobenega dopisa iz tukajšnje slovenske naselbine. Vzrok je menda ta, ker je prevroče, saj toplomer večkrat kaže nad 90 stopinj vročine. Da se malo ohladimo, radi tega večkrat pohitimo v prosto naravo, da se tam naužijemo svežega zraka pod košatimim drevjem, kjer se vrše prireditve ali pikniki skoro nedeljo za nedeljo, katere prirejajo razna društva. Tako je tudi društvo sv. Jožefa št. 45, JSKJ sklenilo da kot navadno druga leta priredi svoj piknik v nedeljo 30. julija na Otays Farm na Heighschool Rd. Tukaj je novi prostor in jako primeren za take prireditve. Prav uljudno ste vabljeni rojaki in rojakinje, da se tega piknika udeležite. Avtomobili bodo na razpolago in bodo čakali pri cerkveni dvorani in na Warman Ave. na vogalu 10th St. od 10 ure zjutraj naprej. V slučaju slabega vremena, se vrši zabava v cerkveni dvorani, kjer društvo zboruje.

Naznanja se javnosti, da se pripravlja večja skupina naših rojakov in rojakinj na izlet, to je, da se bodo udeležili slavnosti blagoslovitve novega poslopja KSKJ v Jolietu, Illinois, ki bo 23. julija, to je prihodnjo nedeljo. — Ob enem imamo namen poromati tudi na ameriško Brezje v Lemontu, Ill., da vidimo, kako naši čč. oo. frančiškani napredujejo z zidavo novega semenišča, da se ob enem tudi poklonimo Mariji Pomagaj in se ji zahvalimo za več uslišanih prošen ter jo ob enem prosimo nadaljnega varstva. — Ako je še kateri, ki se še ni odločil pridružiti se naši skupini, naj se odloči sedaj in se naznani pri Mrs. Jennie Gerbeck na 718 N. Holmes Ave. — Opozarja se vse izletnike, da bodite točno ob 2 uri zarano pri cerkvi, kajti ob tej uri odide bus proti nameravanemu cilju, da ne bo potem kake zmešnjave.

Frank Urajnar, zast.

—o—

TU IN TAM PRI SORODNIKIH IN PRIJATELJIH

Kenosha, Wis.

V spremstvu mojega sina, sestrične Johane Krumberger in njenih dveh sinov smo se 27. maja podali na potovanje proti vzhodu. Ker sem na tem potovanju videla veliko reči ki so me zanimale, hočem nekoliko to opisati.

Naša prva pot je bila v Girard, O., k moji sestrični Kate in John Anžiček, ki so nas zelo ljubeznivo sprejeli in postregli. Prišli smo tja okolu 6 ure zvečer in že nas je čakala okusna večerja v Slovenskem domu. Ta dom, je zelo moderno in dobičkanosno urejen in bi se s takim domom postavila vsaka večja naselbina, če bi ga imela. Girardčani so lahko ponosni na ta svoj Slovenski dom. Imeli so seveda veliko neprilik in nasprotstva, pa so vse srečno premagali in sedaj ko so vsi skupno združeno okrog tega doma, so srečni in zadovoljni ter napredujejo, za kar jim vsa čast. Žene imajo svoj gospodinjski klub in se zelo veliko trudijo ob raznih prilikah ter tako mnogo pripomorejo do lepšega uspeha. To se mi je zelo dopadlo in kar zaželela sem si, da bi mogla med njimi ostati in z njimi sodelovati, toda treba je bilo to misel opustiti. — Na dan kinčanja grobov 30. maja smo se podali proti Clevelandu, da tam obiščemo nekatere rojake Vrhničane. Moja sestrična nam je najprej svetovala, da si ogledamo Kulturni vrt in smo ga tudi res obiskali, za kar nam ni bilo prav nič žal. To je vrt, ki vsemu svetu pravi, da naš narod še živi in še pozni Amerikanci se bodo spominjali še dolga leta. Vidi se, da je ta stvar stala veliko truda in požrtvovalnosti, predno je bilo vse to tako zgrajeno in vrejeno. Vrt je vreden, da ga vsak slovenski rojak obišče kadar pride v Cleveland, ali potuje skozi mesto. Kolikor mi je znano, se je za ta vrt največ trudil Anton Grdina in njemu gre tudi pri tem največ zahvale. Mr. Grdina se vedno veliko žrtvuje za naš narod, zato smo mu mi vsi lahko najbolj hvaležni. Vsa čast takemu možu. — Potem smo si ogledali prekrasno slovensko cerkev sv. Vida, kar je zares nekaj prelepega za Cleveland. Slovenci, lahko ste ponosni na tako cerkev. — Namenili smo se obiskati nekatere slovenske rojake, toda brez naslovov ni mogoče nobenega najti. Jaz sem nameravala obiskati nekdanjo mojo prijateljico Jero Zamejc, katero smo le nekako slučajno našli, ker živi blizu cerkve. Bila sem prav vesela, da sem vsaj njo našla. Obe sve namreč služili na Vrhniki pri mojem stricu Jurci in sve si imele veliko povedati in si potožiti svoje težave. Meni je namreč umrl mož 17. marca, njen je pa že dalje časa bolan. — Proti večeru smo se zopet vrnili v Girard, ki je kakih 60 milj od Clevelanda in potem 2. junija nadaljevali pot proti Detroitu, Michigan, k mojemu bratu Antonu Jurca, kjer smo bili zopet gostoljubno sprejeti. Tam smo ostali samo dva dni, ker nam čas ni več dopuščal in si ogledali veliko mestnih zanimivosti. Bili smo tudi v narodnem domu, ki je tudi prav lepo vrejen. Najbolj se mi je dopadlo balinanje in še jaz sem šla balinat, čeprav te igre nič ne razumem, so mi vendar rekli, da je bilo dobro. V soboto bi si radi ogledali zverinjak, toda nas je dež prepodil z vrta. V nedeljo zjutraj smo se namenili iti v slovensko cerkev k maši, pa nam nihče ni vedel povedati katere ure so sv. maše in tako smo prišli prepozno. Pa smo si rekli: Nedelja je in nekam moramo iti. Tako smo se odpravili v Royal Oak, Mich., Shrine of Little Flower, kjer ima sloveči Father Coughlin svoje radio govore in ki veliko koristnega pove. Je tam krasna cerkev in jo je zares vredno iti pogledat. Veliko ljudi kritizira Father Coughlina in pravijo, da ga ni vredno poslušat. To so večina taki, ki ga nikoli ne slišijo in niti ne vedo, kaj govori in zakaj se bori, niti kaj so njegovi principi. To so pač oni, ki so proti njemu. Prepričana pa sem, če bi ti brali njegove dopise in poslušali njegove govore, bi vse drugače mislili o njem.

Pred odhodom iz Detroita nam je brat nasvetoval, da bi si ogledali Fordovo bogastvo, ki se imenuje Ford Village, kar je vredno, da si človek ogleda, da vidi, koliko en človek premore, medtem ko drugi še svoje strehe nima. Njegovo posestvo meri nekako 82.000 akrov, brez njegovih tovarn. To je zares ogromno bogastvo. — Tako ta svet obstoji že od nekdaj, da eni posedujejo preveč, drugi pa nima niti za vsakdanje potrebe.

Pred zaključkom se lepo zahvalim vsem Girardčanom za prijaznost in lepo odhodnico, ki so nam jo priredili na večer pred odhodom, kar je zasluga moje sestrične Mrs. Anžiček, za kar ji še posebej lepa hvala; in njenemu možu Johnu. — Tudi hvala mojemu bratu Tonetu in njegovi ženi Mary za vso postrežbo. Tebi dragi mi Amer. Slovenec pa veliko naročnikov, vsem rojakom po Ameriki pa pozdrav.

Fr. Robsel

POZDRAVLJENI MED NAMI!

Zadnji petek sta nas obiskala preč. g. Jožef Oven, ki je beneficiat v Št. Vidu pri Stični in pa preč. g. Julij Slapšak, pomožni župnik pri sv. Lovrencu v Cleveland, Ohio, ter glavni tajnik Baragove Zveze v Ameriki. Preč. g. Jožef Oven je nam povedal veliko zanimivega iz domovine. V našem uredništvu se je posebej zanimal odkod in iz katerega rodu prihaja urednik našega lista, ker ima isto ime Jerič, kakor se je pisal ustanovitelj prvega slovenskega dnevnika na slovenskih tleh, namreč "Slovenca" in prve slovenske knjigarne v Ljubljane preč. g. Jožef Jerič, župnik, ki je pred kakimi petdesetimi leti umrl. Ker je bil župnik Jerič, rodom iz Št. Vida na Dolenjskem in oče našega urednika pa iz Trebnjega je možno,da vodijo pota v eno skupno rodovino. Preč. g. Oven je obljubil, da bo to ugotovil, ko se vrne v domovino iz farnih zapiskov.

Odlični gost preč. g. Jožef Oven in preč. g. Julij Slapšak odhajata na obiske in potovanje v Colorado, Wyoming,Californijo in druge zapadne države in se vrneta čez nekaj tednov nazaj.

Z preč. g. Ovenom so prišli na poset svetovne razstave in domačih še naslednji: preč. g. Viktor Demšar, špiritual v Škofji Loki, potem g. Ivan Hubad, lekarnar iz Škofje Loke, potem g. Vinko Pirc, industrijalec iz Lipnice pri Podnartu, potem g. Zdravko Omerza, učitelj gluhonemih v Ljubljani in ga. Frances Šteh iz Černomlja.

Vsem došlim gostom iz domovine želimo, da se počutijo med nami v Ameriki domače ter da bi imeli obilo užitka med nami. Želimo jim, da ko se bodo vračali nazaj v domovino, da poneso seboj najlepše in kar čimbolj prijetne utise!

Dogodki med Slovenci po Ameriki

Vile rojenice

Cleveland, O. — Pri družini Mr. in Mrs. E. Kovačič na East 70th Street so te dni povasovale radodarne vile rojenice in jim pustile za spomin krepkega fantka.

—

Na obisku

Ely, Minn. — Mrs. George Markovich iz San Francisco, California, je gostovala tukaj na Elyju pri sorodnikih in prijateljih in je dne 17. julija zopet odpotovala nazaj v sončno deželo k svoji družini. Prijateljice so ji priredile prav lepo odhodnico, na kateri se jih je zbralo 75 po številu. Mrs. Markovich je s svojo družino zapustila Ely že pred 30 leti in odšla v sončno Kalifornijo. — Prijatelji ji žele veselo snidenje na njenem domu!

—

Rev. P. Petrič v So. Chicagi

So. Chicago, Ill. — Pretekli teden se je mudil za par dni v tukajšnji naselbini Rev. p. P. Petric, ki je bil svoj čas tukaj za pomožnega župnika. Father Petric se nahaja v Johnstown, Pa., pa je imel nekoliko počitnic in je prišel sem obiskat svoje dolenjske prijatelje in znance.

—

Žalostna vest

Warrensville, O. — Tukajšnji rojak Anton Turk je prejel iz stare domovine žalostno sporočilo, da mu je v vasi Planina, fara Sv. Križ pri Kostanjevici na Dolenjskem,umrl brat John Turk v starosti 51 let. Podlegel je pljučnici in zapušča osem otrok, sestro, in zgoraj omenjenega brata.

—

Jubilej

Milwaukee, Wis. — Srebrni jubilej sta pred kratkim slavila na svojem domu v krogu številnih prijateljev daleč znana in spoštovana Mr. in Mrs. Joe Marn na 1101 South 2nd St.

—

Vesel dogodek

So. Chicago, Ill. — Pretekli teden so vile rojenice obiskale mlada zakonca Mr. in Mrs. Joe Golob na 9537 Ave. M. in jim prinesle v dar sina prvorojenca. Srečna mati je hči Mr. in Mrs. Lonchar iz Chicage.

—

Zabava

Joliet, Ill. — Morda še vsi ne veste, da bo v četrtek 20. julija zvečer ob 7:30 velika zabava na farnem parku. Ker bo ta dan ravno god sv. Elija, bomo tudi, kakor pravijo, lahko pokali, kakor Elija. Pa tudi druge zabave bo veliko in vse to je brezplačno. Glede drugega se pa dogovorimo tam,da bo vsem O. K. — X.

—o—

Predstavite vašim prijateljem "Amer. Slovenca" in jim ga priporočite, da se nanj naroče!

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

TARZAN IN SLONOVI LJUDJE (24) (Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

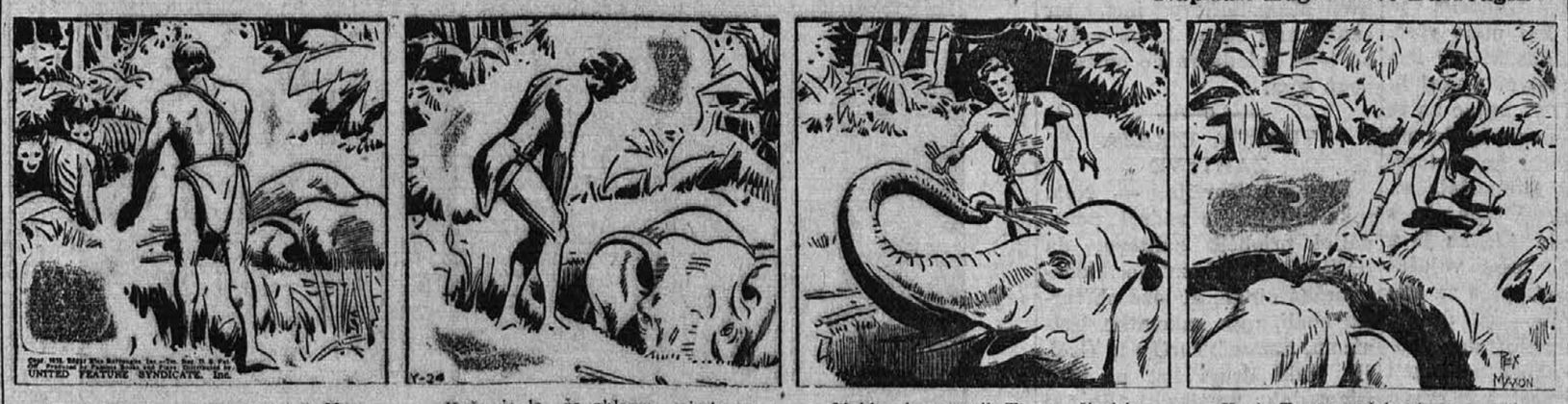

Toda Tarzan, se hijen ni bal. Neustrašeno je stopil naprej in krvoločni živali, ki sta prežali na mrhovino, sta renčaje druga za drugo izginili v džunglo. Ko sta zverini odšli, je Tarzan nameril korake proti globoki jami, v kateri je ves onemogel stal slon, ki si ni mogel pomagati.

Koža je le še ohlapno visela na njem, kar je bilo znamenje, da je moral že dolgo časa biti tukaj. Trava in korenine okolu jame je bilo vse pojedeno, s tem si je slon Tantor tešil glad. Toda mnogo huje se je oglašala žeja. Tarzan se je pomilovalno sklonil k njemu in mu začel prigovarjati.

Mehko je govoril Tarzan živalsko džungelsko govorico, kot se je bil naučil v džungli. Tantor morda ni vsega razumel, toda spoznal je, da je našel prijatelja. Ker je pa Tarzan vedel, da slon rabi več kot samo pomilovalne besede, se je odpravil da poišče kako močno bambusovo palico.

Ko je Tarzan našel primerno veliko in debelo bambusovo palico, je šel z njo k slonovi jami in poskušal s tem nenavadnim orodjem razrivati zemljo in napraviti nekako pot, po kateri bi naj slon prišel na prosto. Bilo je to delo usmiljenja, ki je bilo poznejše Tarzanu obilo poplačano.

POZOR! Poglej na številke poleg naslova in imena. Ako ti je naročnine potekla, obnovi jo in pomagaj listu!

AD ACTA

KAKO JE AVSTRO-OGRSKA NAPOVEDALA SRBIJI VOJNO

Reminiscence ob 25 letnici sarajevskega atentata

Nedavno je minilo 25 let, odkar so počili streli v Sarajevu, streli, ki so sprožili svetovno vojno, a hkratu tudi utrli pot do enega izmed najpozitivnejših ciljev strahotnega obračunavanja med dvema sistemoma: do zedinjenja treh jugoslovanskih narodov. Pred 25 leti je padel v osrčju bodoče Jugoslavije človek in simbol. Danes, četrt stoletja po dogodku, nam je 28. junij 1914. zrasel v največji mejnik naše zgodovine, odnos do simbolov je ostal. V človeku Francu Ferdinandu je padla žrtev; v Habsburžanu je padel simbol. Tragika človeštva je, da so simboli nujno in neločljivo združeni z ljudmi. V današnjih dneh nam resničnost teh besed še prav posebno živo prodira v zavest.

Dogodke 28. junija 1914. in njihove notranje in zunanje vzroke je zgodovina osvetlila že z vseh strani. Manj znane utegnejo biti našim bralcem nekatere podrobnosti iz dni, ki so sledili. V naslednjem priobčujemo zanimivo zgodovinsko reminiscenco izpod peresa dunajskega dopisnika praških "Lidovih Novin" iz časov, ko je bil ugledni češki dnevnik še to, kar pove njegovo ime.

*

Začelo se je, kakor vemo iz svetovne zgodovine, tako, da je avstro-ogrski prestolonaslednik Franc Ferdinand kljub svarilu nekega dobrega poznavalca političnih razmer na bližnjem Balkanu odpotoval v Bosno, da se udeleži manevrov. In še več: dne 28. junija, na srbski narodni praznik Vidov dan, je hotel prirediti v Sarajevu, glavnem bosenskem mestu, veliko vojaško parado, da bi mali, neposlušni Srbiji pokazal vojaško moč habsburške monarhije. Srbski dunajski poslanik Jovanovič je nekaj tednov pred odhodom Franca Ferdinanda še enkrat svaril dunajsko zunanje ministrstvo. Sporočil je, da nameravajo nezadovoljni bosenski Srbi napraviti na Franca Ferdinanda atentat, če pride v Bosno.

Franc Ferdinand se je s svojo ženo, kneginjo Hohenbergovo, rojeno Chotkovo, kljub temu odpeljal.

TELEGRAM — BRZOJAVKA

je bil naslov uradne bosenske brzojavke, ki je nanjo 27. junija 1914. Franc Ferdinand v Ilidži pri Sarajevu lastnoročno s črnilom napisal zadnje vojaško poročilo v svojem življenju. Namenjeno je bilo cesarju Francu Jožefu. Franc Ferdinand je poročal o vremenu — to je bilo za Franca Jožefa zmerom zelo važno — da namreč dežuje in da leži tam gosta megla in da so več straž presenetili snežni zameti. Toda "stanje čet, njihova izvežbanost in sposobnost so odlične, vredne pohvale". Tako je napisal v tej brzojavki, shranjeni v schönbrunnskem muzeju Franca Jožefa. V zadnjem stavku je napisal: "Jutri se odpeljem v Sarajevo, zvečer se pa vrnem. Franc."

Drugi dan ob 4:20 popoldne je prispela v cesarjevo vojaško pisarno na dvor državna brzojavka št. 6819. Obsegala je 199 besed, oddana je bila pa v Sarajevu ob 2. uri. V njej je feldcajgmoster (topniški general) Potiorek, guverner Bosne in Hercegovine, ki mu je Principova krogla le slučajno prizanesla, sporočil smrt prestolonaslednika in njegove žene.

Kaj se je zgodilo odtlej pa do 25. julija 1914., je znano. Dunajska vlada se je odločila za vojno; avstrijski poslanik je izročil srbski vladi ultimat in dobil odgovor, ki Dunaju ni bil po volji, zato je 25. julija ob 6. zvečer z vsem uradništvom zapustil beograjsko poslaništvo. To je pravno pomenilo samo prekinitev diplomatskega razmerja, nikakor pa še ne vojne. Avstrija je morala Srbiji uradno napovedati vojno. A kako? Nikogar ni bilo, ki bi srbski vladi izročil vojno napoved. Avstrijski poslanik ni bil več na svojem mestu, most med Beogradom in Zemunom so bili pa že spustili v zrak. Pokazalo se je, da režija avstrijskega zunanjega ministrstva le ni bila tako dobra, kakor bi človek pričakoval iz dolgih priprav. Kaj zdaj? Diplomati na Ballhausplatzu (v zunanjem ministrstvu) so si belili glave in naposled se jim je zdelo, da so uganili modro in moderno pot: sklenili so namreč, da bodo vojno napovedali brzojavno.

Ta brzojavna vojna napoved je sestavljena v francoščini, ima kakšnih 150 besed in se konča takole:

L' Autriche-Hongrie se considere donc de ce moment en etat de guerre avec la Serbie. Berchtold. (Avstro-Ogrska torej misli, da je od tega trenutka v vojnem stanju s Srbijo. — Berchtold.)

Brzojavka — uradna številka 3523, je naslovljena na "ministrstvo zunanjih zadev v Beogradu, Nišu ali Kragujevcu". Na Ballplatzu so namreč domnevali, da se je srbska vlada že izselila iz Beograda, ležečega tik ob avstro-ogrski meji. Da bo naslovljenec brzojavko zanesljivo sprejel in da bo srbska vlada za gotovo izvedela, da je gospod grof Berchtold od tistega trenutka sovražnik Srbije, so na brzojavko razen "Beograda" napisali še dva druga naslova; na Dunaju so namreč menili, da ni srbska vlada zbežala pred zmagoslavnimi avstrijskimi armadami samo v Kragujevac, temveč še dalje proti jugu, v Niš, t. j. skoraj do takratne bolgarske meje.

Vojno napoved so z Dunaja odposlali 28. julija 1914. ob 10. uri 55 minut. Uradnik Hellerich, ki se je podpisal na blanketu, je besedilo pretipkal v 15 minutah in vestno zabeležil čas: 11 in deset minut.

Zdaj je bilo vprašanja, kako brzojavko odposlati, če so brzojavne žice med Ogrsko in Srbijo slučajno spustili v zrak? Tudi to vprašanje je temeljito belilo glave na Ballplatzu, dokler se niso naposled zedinili, da bodo brzojavko poslali najprej z Dunaja v Črnovice v Bukovini, takratni najvzhodnejši avstrijski deželi. V Črnovicah naj bi jo oddali naprej v Bukarešto, takratno prestolnico nevtralne države, od ondod naj bi pa romala dalje v Srbijo.

Tako se je tudi zgodilo. Medtem je pa iz domnevnega vojaškega sprehoda avstro-ogrske velesile nastala svetovna vojna. Po delni mobilizaciji 25. julija je moral Franc Jožef dne 31. julija podpisati nov dekret s tole vsebino:

"Odrejam splošno mobilizacijo in vpoklic črnovojnikov. — Franc Jožef."

Medtem so že na vseh bojiščih pridno streljali; bil je namreč že avgust in Nemci so s kršitvijo nevtralnosti zasedli skoraj vso Belgijo, toda v cesarskem in kraljevem zunanjem ministrstvu na Dunaju neki referent ni imel mirnih noči. Na njegovi pisalni mizi je ležala strogo zaupna listina, z naslovom "Vojno stanje s Srbijo" in ta listina ni imela, če govorimo v pisarniškem jeziku, nobenega pravega konca. Vojna napoved Srbiji je bila odposlana, čeprav po ovinkih, a vendar po vseh pravilih, a na Dunaju še zmerom ni bilo nobenega potrdila, da jo je srbsko zunanje ministrstvo zares sprejelo.

Razburjena vprašanja so švigala po žicah v Črnovice, kjer so že slišali grmenje ruskih topov, od ondod pa v Bukarešto in iz Bukarešte v Srbijo. Avstrijski poslanik v Bukarešti grof Czernin je šel osebno priganjat romunsko poštno upravo. Tam so mu samo zmajevali z rameni: toliko neprijetnosti zaradi ene same brzojavke, vrhu vsega še brezplačne! Toda grof Czernin, poznejši avstro-ogrski zunanji minister pod cesarjem Karlom, je bil trdovraten človek. Njegov predstojnik grof Berchtold je 11. avgusta — na vodu 220 — naposled vendarle dobil tole brzojavko:

sze wien fr. nisch 33
23 1 10 dewie urgent
votre telegramm no 3523 du 28 8 pour belgrade a ete remis au minister des affaires etrangeres le meme jour a 1 h 20.

(Prosto prevedeno: Vašo brzojavko št. 3523 z dne 28. julija, poslano v Beograd, je sprejelo ministrstvo za zunanje zadeve isti dan ob 1.20.)

To se pravi, da je srbsko ministrstvo za zunanje zadeve vojno napoved dobilo 28. julija popoldne ob 1:20. Gospod referent v dunajskem zunanjem ministrstvu, ki je medtem napisal že učeno razpravo, z neštetimi dokazi iz zgodovine diplomacije od časa Karla Velikega dalje, da je vojna napoved tudi brez potrdila veljavna — je lahko mirne vesti zaprl svojo mapo in jo opremil z odrešilno pripombo "ad acta". Svetovna vojna, ki je k njenemu spočetju tudi on prispeval po svojih skromnih močeh, ni imela nobene birokratske napake več. Prišla je, Bog bodi zahvaljen, korektno in veljavno na svet.

OB STOLETNICI BASEBALLA

Amerika je pred kratkim obhajala stoletnico, kar se je prvikrat igrala zdaj tako priljubljena igra baseball. V proslavo tega dogodka so se v "rojstnem mestu" baseballa, v Cooperstown, N. Y. zbrale razne prominentne osebnosti v tej igri. Gornja slika kaže od leve na desno: Mike Kelly, komisar Landis, Walt. Reuther in Joe Haustr.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

SREČNO NAKLJUČJE

Pariški listi ugotavljajo, da je zahtevala nesreča podmornice "Phinix" 71 pomorščakov. Število žrtev pa bi bilo še večje, da se ni v Sajgoonu zakasnilo sedem mornarjev, ki so tudi spadali k posadki, a se niso pravočasno vkrcali na ladjo, zaradi česar je podmornica odplula brez njih.

—o—

METUZALEMI

100 letni strojevodja John Horan se lahko ponaša s 83 leti službe pri železniški družbi Milwaukee Railroad. Ponosen je na to, da je oprvaljal to službo že tedaj, ko sedanjega ravnatelja družbe sploh še ni bilo na svetu.

111 letni grški kmet Panelio Velmos prepotuje vsak dan 25 km, da proda v mestu jajca in kokoši. Mož je še danes strasten plesalec, ki mu ne uide nobena vaška veselica.

105 letna Magdalena Niedzialkova iz nekega kraja pri Lvovu je stopila v petič pred poročni altar.

100 letni Turek Ferid Bej je prišel na sodišče v Carigradu in je zahteval, naj ga ločijo do desete žene . . . da bi se poročil z 19 letnim dekletom.

106 letni Jim Claders iz Michigana je prava uganka znanstvenikom in zdravnikom, ki si ne morejo razlagati, kako je mogoče, da možakar sploh še živi, ker je od svojega 30. leta dalje skoraj vsak dan pijan — toda pošteno.

—o—

ŽENICA IMA KORAJŽO

Chicago, Ill. — Nekateri ljudje še vedno tako malo zaupajo aeroplanom, da se boje celo stopiti vanje. Vse drugačna pa je Mrs. Virg. L. Pfuderer iz Riverside. Ta ženska je že dosti prepotovala in zdaj se je odločila za potovanje okrog sveta. Vsa druga prevozna sredstva pa so ji postala preveč počasna in tako se je odpravila, da bo to pot naredila z aeroplanom. Ni pa to kaka mladenka, marveč stara mama pri 72 letih! V ponedeljek zjutraj se je na chicaškem letališču dvignila v zrak na pot, ki jo bo vodila v vse znamenitejše kraje okrog zemeljske oble in ki bo trajala 33 dni. Kakor je preračunala, ne bodo stroški znašali več kakor $1,969.36. Sama trdi, da bo ona prva ženska, ki bo z letalom napravilla to pot, dočim pravijo uradniki aeroplanske družbe, da bo gotovo najstarejša, ako že ne prva taka ženska.

—o—

ZAKONI NA JAPONSKEM

Japonski cesar je pred kratkim v svoji palači sprejel v slovesno avdijenco večje število zakoncev, ki so poročeni že nad 70 let, pa se še vedno počutijo srečne v zakonskem "jarmu." Bila jih je cela množica in vsi so zatrjevali, da medsebojna nagnenja še niso ugasnila. Pa tudi po drugih deželah je dosti dokazov za trdnost zakonske vezi daleč v stara leta, do smrti. O nekem velikem ameriškem državniku je znano, da je vsako popoldne, ko je ura udarila tri, v pisarni pohitel k oknu, da je mogel z robcem preko trga pozdraviti svojo ženo. Tudi znani amerikanski humorist Mark Twain je bil zelo nežen zakonski mož. V pismu nekemu prijatelju piše: "Sladkorju v kavi bi se odpovedal, če bi žena tako želela, nogavic ne bi nosil, če bi rekla, da se to ne spodobi."

—o—

NEMŠČINA NA SLOVAŠKEM

Ministrski svet v Bratislavi je sklenil, da se mora v slovaških šolah posvetiti največja pozornost učenju nemškega jezika. Ta ukrep je bil potreben zaradi tega, ker so nekateri slovaški starši v strahu, da se njih otroci ne bodo naučili dovolj nemščine v narodnih šolah, začeli vpisovati svoje otroke v nemške šole. . .

DENARNE POŠILJATVE

nakazujemo za Jugoslavijo, Italijo in vse dele sveta po dnevnem kurzu. Prejemniki dobijo denar na dom po pošti. Včeraj so bile naše cene:

ZA DINARJE:

Za $ 2.30	100 Din
Za $ 4.50	200 Din
Za $ 6.60	300 Din
Za $10.25	500 Din
Za $20.00	1000 Din
Za $39.00	2000 Din

ZA LIRE:

Za $ 6.30	100 lir
Za $12.00	200 lir
Za $29.00	500 lir
Za $57.00	1000 lir

Vse pošiljatve naslovite na:

JOHN JERICH
1849 W. Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

IZOLIRANA GARAŽA ZA D VA AVTA 133

Nizka cena letniških DOMOV $575.00

Docela postavljene na vaših lotah z dobrim materijalom, popolnoma dokončane. Vse delo z unijskim delavstvom.

Postavite na svoji loti ...

Povabimo vas, da si ogledate naše garaže, predno kako kupite. Nizke cene zaprtih porčev in letnih domov.

UGODNI OBROKI.

KAREL KAFKA, poslovodja

CITY WRKG. & LUMBER CO. 2301 So. Crawford avenue Tel. LAWndale 3010 Odprto ob nedeljah 10 do 4

SPOMINI

NA VOJAŠKO SLUŽBOVANJE V JUGOSLAVIJI PRED 15 LETI.

Piše John Strah, Eveleth, Minn.

(Dalje)

Torej točno ob 5. uri vsaki dan, se celi polk uvrsti tako kot za odhod pred kasarno. Nasproti vsake čete stoji dežurni (dnevni podčasnik) nasproti vsakega bataljona batalj. dežurni in nasproti celega polka na vzvišenem prostoru dežurni oficir (čin od poročnika do kapetana I. clase).

V sredi polka se zbero vsi debušari i trubači (bobnarji in trobentači) celega polka. Sledi povelje dež. oficira: Vojnici pozivam vas k molitvi. Nato bobnarji in trobentači "zasvirajo" prav lep komad a celi polk stoji v poziciji "mirno"! Ko isti odsvirajo se povelje glasi: Kape skini in moli. Nato vsak dežurni izmoli na glas očenaš, vsak vojak pa seve na tihem, ako sploh moliti hoče.

Na to se spet glasi povelje: pokri se in trubači zasvirajo lep komad v znamenje, da je molitev izvršena. Nato sledi: "volno" (razhod). Navzoč pa mora biti vsak vojak brez izjeme razen tistih, ki so v redni dnevni službi kot straža in bolniki. Kdor se torej neudeleži običajne molitve, ga brez ugovora zadene kazen 10 dni strogega zapora, kar pomeni, da mora svoj rok za 10 dni nadaljevati.

Po izvršeni molitvi sledi spet čorba. Po večerji je vojaštvo prosto do 8. ure zvečer. V vsaki četi je starejši dežurni, kateri vrši službo do 12. ure ponoči in mlajši dežurni pa od 12. ure naprej. Poleg teh dveh so določeni še štirje nočni stražarji v vsaki četi nazvani požarni.

Ti požarni imajo dokaj čudno nalogo.

Ko pride 8. ura se vojaštvo sprema na spavanje. Vsak se razpravi in sede na posteljo. Požarni se razdele v dve skupini, torej 2 in 2. Prvi ti podstavi pod noge veliko skledo vode in noge umije in drugi ti jih zbriše in tako naprej dokler niso vse noge umite. Ob 9. uri zasvirajo trubači za spavanje in tišina nastane v sobi. Dvakrat do trikrat na teden se pa tudi vrši pregled nog. Ta "komisija" pa sestoja navadno iz treh kaplarjev.

V splošni tišini se kar naenkrat glasi najbolj zločestega kaplarja povelje: noge za pregled. V hipu se pokaže do 250 bosih nog izpod odej.

Prvi kaplar nosi svetilko, drugi je preglednik; če so noge čiste in če niso mu prisodi kolikor že zasluži, tretji pa z opasačem meri kako dolge prste ima kateri.

Torej tako se vrši pregled nog in obenem se disciplina vteplje tudi v noge, ne samo v glavo.

Omenjeni požarni imajo pa še drugo nalogo. Po končanem umivanju nog, prvi nastopi ob 10. uri in stoji na straži v sobi do 12. ure in drugi od 12. ure do 2. ure itd. Vsako noč so pa seveda drugi, torej po rednem spisku. Vsaki dan 6 mož, prvi je starejši dežurni, drugi mlajši in ostali štirje požarni.

Dolžnost požarnega je, da čuva da se kje ne sjeti požar (ogenj) in ako se kdo izmed vojakov razkrije v spanju, da istega spet pokrije. Za dežurnega ni sedaj potrebno da nosi čin, vsak navadni vojak mora to dolžnost vršiti, kakor tudi dolžnost komandira straže.

To je torej vsakdanji program razen sobote in nedelje. V soboto dopoldne vežbanje samo dopoldne. Ob eni uri odhod na pranje v potok Bistrico, kateri teče skozi mesto Prizren.

Kakšno je vojaško pranje lahko vsak zna, da je prav enostavno. Košuljo in gače vrže v vodo, potegne ven, ovije in za 15 minut je suho. Evo ga fanta, kako se je opral. Bolje rečeno, lazice so se otresle prahu. V nedeljo prosto vsake vežbe, le vsako nedeljo se mora po ena četa izmenoma udeležiti sv. maše, eno nedeljo v grško-katoliški, drugo nedeljo v pravoslavni cerkvi. (Rim.-kat. cerkve tam ni.) Tako zahtevajo voj. predpisi pod kaznijo. Sicer pa je vstop v eno ali drugo cerkev svoboden tudi privatno. Tako je torej tudi vojska (vojaštvo) uradno zastopana pri verskih obredih.

Opoldne vojak dobi predpisano, že omenjeno borno hrano in na mesto na odmaranje se povelje nekako drugače glasi, nego druge dneve. "Izlazi na polje" i traži vaške i ubijaj. Hote ali nehote brez izjeme mora ves polk oditi v kasarski vrt, kjer se vojska posede, izvadi košulje in prav pridno obira nadležno golazen.

Ne toliko iz potrebe, pač pa več za zabavo in kratek čas. V nedeljo popoldne je tudi sloboden izlaz v mesto, kar pa tega nismo bili kaj veseli hoditi po mestu, ki izgleda kot najslabša in najrevnejša slov. gorska vas. Ulice vijugaste z okroglimi jezerskimi kamni tlakovane in nevajen človek v "cokulah" mora dobro paziti da si uprav na glavni ulici nog ne polomi. Zraven tega so pa še posamezni bloki z posebnim zidom obzidani tako, da sploh se hiš ne vidi nikjer, le sam vnanji zid — ograja. Kakor znano, je bilo to mesto leta 1912 še turško. Istega leta so šele Srbi zasedli to mesto. Zasedel ga je isti polk v katerem sem jaz služil, torej 30. pešpolk in pri tem tudi zgubil svojo zastavo. Torej ta polk nima svoje lastne zastave in je tudi imenovan kaznilniški polk.

Zastavo smo sicer imeli, a je bila last bivšega avstrijskega domobranskega polka štev. 27.

Omembe vredno, da ta zastava je bila enkrat lepa, a točasno je pa izgledala kot navadna cunja, noben znak in noben napis ni bilo mogoče razločiti, vse je bilo sestreljeno kar znači, da je bila v številnih in težkih bojih.

Stopimo malo torej v mesto. Prebivalstvo istega govori albanski jezik in le redki so, ki za silo lomijo srbski. Civilisti so se nas tudi izogibali in vzrok tega je, ker smo jim Slovenci in Hrvati bili Švabe še izza svetovne vojne.

Torej so se nas izogibali še tedaj, akoravno smo bili tedaj že uradno priznani kot en narod, so oni nas nazivali, zločeste. Nasprotno pa moram priznati, da so tam prebivalci tudi uljudni.

Na primer da srečaš Macedonca, slučajno, na polju ali kjersibodi, te uljudno pozdravi in vpraša: "Piješ tutum bre?", kar pomeni v slov. jeziku, kadiš tobak brat? Ko mu pritrdiš, jeste bre. (Da brat) ti ponudi najfinejšega macedonskega domačega tobaka (nazvan tudi Hercegovski tobak) kolikor si ga poželiš, seve uljudno eno, dve ali pa tudi več cigaret. To je njih običajna uljudnost in ti hoče s tem pokazati, da se zaveda da sta si res brata. Smrtno te bo pa zasovražil, ako mu tobak odkloniš. (Op. ured. — Urednik bi potem ne bil za Albanijo.) Za slučaj, da nisi kadilec, mu tega nesmeš odkloniti, ampak oprostiti se mu moraš, da nisi kadilec in pri tem moraš vseeno poseči po ponujeni stvari, kar ti ob še tudi naprej žuborel, da, vzemi in daj svojemu bratu (tovarišu) če kadi.

(Dalje prih.)

—o—

OLIMPIADA L. 1944

Mednarodni olimpijski odbor je sklenil, da bo zimska olimpijada l. 1944 v Garmisch-Partenkirchenu namesto v St. Moritzu, to pa zaradi tega, ker je St. Moritz zavrnil organizacijo smuških tekem. Olimpijada l. 1944. bo v Londonu, zimska olimpijada istega leta pa v Cortini d'Ampezzo.

"Podkrnoški gospod"

Dolores Vieser: — ROMAN — Poslovenil Janez Pucelj.

Lenart poskuša potegniti noge k sebi, toda ena noče, je mrtva in toga kakor moker les.

Toda on noče tu ležati med pobitimi pesjani, ki tako diše po krvi, da čuti prav doli v grlo —. Ne more! Proč mora — proč odtod — daleč proč —.

Srce Lenartu skoraj zastane od bolečine, ko zasadi zabrekle prste v votlo vrbovo deblo in se trudoma upre obenj. Ko končno omahujoč sloni ob drevesu, se mu dela črn svet pred očmi. Oklep mu stiska prsi in koleno ga boli. O Bog! kakor pijan tiplje po odlomljenem jelševem debelcu in se s težavo opira nanj. Traja dokaj časa, da se mu polagoma dvignejo megle od oči in se šumenje udiši v rahlo petje.

Zdaj si upa korak od drevesa. Obrne se proti lokam. Tam vidi, da leži med jelševjem še dosti mrličev, in se zgrozi. Pisani turški jopiči in rjavi usnjeni suknjiči so videti v temi vsi enako črni; le po bleščečem orožju jih je razpoznati.

Kose so imeli njegovi ljudje, ko so odrinili z njim — ali ni bilo pred tisoč leti?

Zdaj jih leži tukaj mnogo od njih, od Podkrnošanov, mrzlih in otrplih.

On sam pa je poklican — pred sodbo!

Kdo le neki ga kliče?

Lenart se zježi od groze, strese bedasto glavo, se mrzličavo nasmehne.

"Grem — rajši — proč," zabeblja hripavo in poskuša odšepati med mrliči. Zdaj pa zdaj se zadene z jelševo palico tega ali onega, toda vsi so tako grozljivo tiho.

Lenart čuti, da ne bo prišel daleč. Mrzlica ga stresa, toda čuden, strahu poln nemir ga sili, da stopa naprej, pa ga vsak korak bolj zaboli, dokler ne pride iz razdrapanih, parečih se lok in more pogledati čez polja.

Tu je zrak manj dušljiv, videti je daleč naokrog, kako gore vasi. Tiho in jasno stoje plameni v zahajajoči noči.

Lenart je pozabil, kako vse se imenujejo sela. Toda zdaj se spomni, da so jih zažgali Turki — in da bi bil on moral zadržati Turke.

Ni se mu posrečilo — zakaj ne? Mu je, kakor da je sam kriv — toda kako?

Razglabljajoč se zavleče do orehovega drevesa, ki stoji samoten sredi polja. Toda ko se hoče tamkaj odpočiti, opazi, da hite iz dalje proti lokam ljudje; tako si ne upa leči pod drevo.

Srce mu polje vedno bolj divje in misli vrtajo vanj vedno ostreje. Je, kakor da svetijo požari neusmiljeno v njega samega. On se pa noče predati rdečemu žaru — noče misliti — noče, da bi ga kdo videl!

V omamici svojih bolečin ve samo to, da je zdaj vsega konec: bitka je izgubljena.

Počasi se vleče Lenart iz sence drevesa tja do potke, ki pelje v Gore, ki se dvigajo blizu in tolažilno pred njim. Vleči mora ranjeno telo kakor neznansko breme za sabo in vendar ga žene in sili nekaj temnega tja do gozda — ima občutek, kakor da je volk, ki bo izkrvavel, ki hoče miniti v najskritejši votlini.

Ognjeni žar zasije zdaj tako svetlo, da vidi Lenart zemljo, od tisoč kopit raztrgano, in opazi mrtvo dete, čigar nago trupelce leži kakor kos prosojnega voska na črnem, razteptanem polju.

Polagoma začne prisluškovati blodnemu kričečemu dekliškemu glasu. Prihaja od bližnjega skednja, vreščav in pronikav, venomer isti grozni zvok, ki iz njega ne zveni nobena stiska in noben obup več — samo še blaznost!

"Molči, molči —," šepne Lenart in se stisne v senco prvega leščevja, ki obrobija gozd. Tukaj niso videti goreče vasi več tako blizu, toda kričanje ga zasleduje še zmeraj.

On pa si želi miru.

Zavleče se do potoka in vidi tam, kako se odpira podkrnoška globel, temna in šumeča.

Tedaj prikima in se trudi z rokami in nogami vedno globlje v skale, dokler mu ne prereže slap ozke steze in se rjavo kamenje visoko in viseče nagrmadi okrog njega.

Zdaj je okrog Lenarta tema. Ognjeni žar rahlo barva samo še nebesno progo med skalnimi stenami in kričanje se potaplja v šumenju vode.

Lenart zaječi in telebi na sprano kamenitno škril.

Zdaj ima mir — —

Mir.

Kako to dobro de!

Začuti, kako mu prodira vlažni hlad kamena skozi lase in zazna, da se mu razprostira pod ranjenim kolenom mahovita blazina.

Zdaj pa zdaj mu zaveje kakor dih nežen pajčolan čistih vodenih kapljic čez obraz, da ga kar zaščemi.

S težko, tipajočo roko si odpne na pol porezane zapone pri oklepu in odrine železo, kolikor pač more. Nekaj mu teče mehko in toplo po roki.

"Kri," pomisli, toda ne pogleda več po nji. Temno šumenje in trdna tema ga odneseta zibaje proč prav blizu k odprtim vratom.

— — — — — — — — — —

Lenart se dolgo pogovarja s starim možem, ki ga je moral svoj čas dobro poznati. Govorita o vsakršnih modrih rečeh, toda, ko ga hoče vprašati po globoki uganki, ki je o njej skrivaj razglabljal že tisoč let, mahoma zazna, da je sam.

Čisto sam v globoki, rjavi globeli, ki jo zdaj napolnjuje svetal, nežen odsev; iznad skalne poke zgoraj se blešči nebo kakor plošča iz tolčenega srebra.

Čez rjavi kamen curlja proti potoku ozka, temna stružica.

"Moram le biti močno ranjen," si misli Lenart in gleda za časek, kako se valčki, ki perejo kamen, rahlo rdečijo.

Misli so mu zdaj popolnoma jasne in čudovito lahke. Srce mu polje od groze in žgoča žeja mu trga ustnice.

Je pa tako slab, da komaj še potopi roko v hladno vodo; ne more je dvigniti do boka, kjer mora imeti veliko rano.

Drget ga spreleti.

Kaj le je to?

Ne zmore —. Svoj živ dan je vse zmogel, kar je hotel. Najtežje orožje, najbolj divje konje. In zdaj kot bi trenil — ničesar?

Roka, ki je zdrknila proti vodi, se noče dvigniti, noge so težke in mrzle kakor svinec.

Kaj je to?

"Moj Bog, kaj je to?"

Z vso silo se hoče vzdigniti, pa se le trudno, nadložno zgane.

(Dalje prih.)

TO IN ONO IZ DOMOVINE

Pokošeno seno kurijo

V Slovenskih goricah so morali pokositi travo, ki je na poplavljenih travnikih silno trpela. Trava je bila vsa poblatena in so morali kmetje sedaj to seno pokuriti. Zaradi tega bo v Slovenskih goricah veliko pomanjkanje sena v zimskih mesecih.

—o—

Usoden padec

Ko se je peljal 36 letni cinkarski delavec Martin Pangerl iz Začreta z vozom po cesti in je hotel med vožnjo skočiti z voza, je padel tako nesrečno, da se je močno poškodoval in so ga morali odpeljati v celjsko bolnico.

—o—

Slovenec ubit v francoskem rudniku

V Severni Franciji (Pas de Calasis) Minnes de Dourges, ki je središče slovenskih izseljencev, se je zgodila strašna nesreča, ki je zahtevala življenje 38 letnega Ivana Čiča, doma iz Št. Jurija pod Kumom. Kakor vedno, se je tudi onega usodnega dne ves vesel podal na delo v rudnik, kjer ga je zadela nesreča. Sumijo, da je moral Čič v jami razstreljevati kamenje, pa je nastala eksplozija, ga na mestu ubila in strašno razmesarila. Tovariš, ki je z njim delal, je pa dobil hude poškodbe. Zapustil je vdovo in 2 letno hčerko.

—o—

Voda odnesla most

Iz Žužemberka poročajo, da je narastla Krka zaradi majniškega deževja podrla Rojčev most nad Žužemberkom. S tem ni prizadet samo lastnik, ampak tudi vsa bližnja in daljna okolica, predvsem Budganja vas, vsa šmihelska župnija in velik del hinjske in ambruške fare.

—o—

Obsojen

Na eno leto robije je bil pred celjskim sodiščem obsojen 34 letni delavec Franc Žičkar iz Spodnje Hudinje pri Celju zaradi številnih tatvin in vlomov.

Slovencem, Hrvatom in vsem Jugoslovanom

ki potujejo skozi COLORADO SPRINGS, Colorado, se priporočamo s svojo dobro urejeno GOSTILNO in RESTAVRACIJO, kjer serviramo vedno sveža in okusna jedila, pripravljena po ameriškem in domačem evropskem okusu.

MILTS CAFE & BAR

M. T. KANCIYANCICH, *lastnik*

7 East Bijou Street -:- Colorado Springs, Colo.

Telefon: Main 1190

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.

Telefon: 85 — Res. 4680-W

ZA OBNOVITEV VAŠE ZAVAROVALNINE

proti ognju, tornadu in avto nezgode, kakor tudi, kadar potrebujete notarska dela, pokličite me po telefonu: KENMORE 2473-R ali se pa zglasite pri:

JOHN PRISEL

15908 Parkgrove Avenue

CLEVELAND OHIO

ZASTOPNIK "AMERIKANSKEGA SLOVENCA" IN PRODAJALEC HIŠ.

ROŽNIVENCE

za vse razne slučaje si lahko naročite iz naše Knjigarne. Nekaj izbere objavljamo tu. Za kake posebne slučaje, kot darove za obletnice porok ali kaj drugega imamo v zalogi še boljše in dražje. Za take slučaje nam pišite in postregli vam bomo po želji.

Štev. 34. "ALL STERLING SILVER ROSARY" (krasen srebrni rožnivenec, v črni barvi, pripraven za moške in ženske $2.50

Štev. 17. "KRASNI SKIOPIČNI ROŽNIVENCI", ki imajo v jagodah za očenaše vdelane skiopične slike Križevega pota. Dobijo se v črni, plavi, vijolični in zeleni barvi $1.50

Štev. 108. "KRASEN PEARL ROSARY" z lepim posrebrnenim križem, pripraven zlasti za žene in dekleta $1.35

Štev. 97. LEPI "THE GUARD RING ROSARY" iz belih pearl jagod, posebno trpežno okovani, z lepim križem, pripraven zlasti za žene in dekleta $1.25

KRASNI ROŽNIVENCI, delani iz lepega barvanega stekla v beli, rudeči, rumeni in zeleni barvi. Pripravni za moške in ženske, fante in dekleta. Priprostejši po 75c
Bolje kovani z lepšimi križi $1.00

LEPI ČRNI ROŽNIVENCI z pozlačeno ali posrebrnjeno verižico za ženske in moške. Priprostejši 50c
Bolje kovani z lepšim križem 75c

DRUGI CENEJŠI RAZNI ROŽNIVENCI:
Štev. 38. Črne barve, z okovanim lesenim križem 60c
Štev. 105. Pearl Gold Rosary, z lepim križcem 50c
Štev. 106. Lepe vijolične barve, z lepim križcem 50c
Štev. 102. Beli rožni venec z lepim križem 50c
Štev. 146. Lep črn rožnivenec, za moške in fante 45c
Štev. 103. Lep beli, z lepim križcem 25c

Pri naročilih naj vsak navede štev. rožnivencev ter kake barve se naj pošljejo, da bo mogoče pravilno postreči. K naročilom je pridjati potreben znesek. Po C.O.D. teh pošiljatev ne pošiljamo, razven, če želi prejemnik, da se stroški za C.O.D. zaračunajo njemu. — Naročila je poslati na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Rd. -:- Chicago, Illinois

Pisano polje

IVERI.

Bivši predsednik Čehoslovakije Beneš je v Superioru rekel, da je katoličan. Katoliški svetniki so redko posejani in niti kak pravi svetnik ne bo brez hib, jaz kot katoliški fajmošter imam hib, da nič kaj. Neki Slovaki so radi te Beneševe izjave v zraku. Baje je Beneš pisal zoper cerkev in najmanj je zatiral katoliške Slovake. Tako izjavljajo. Savel je preganjal kristjane, toraj se ne sme apostola imenovati. Slutim, da je v ozadju tega ogorčenja nekih Slovakov — mažaronstvo, in prav slovaški mažaron bo jenjal skakati in se repenčiti šele, ko bo v mažaronskem morju izginil zadnji slovanski Slovak.

*

Vreme kaže na nek prevrat pri naših liberalnih krogih v Ameriki. Ti krogi sicer niso ne piš ne miš pri svojem prepričanju, vsak korak do boljšega prepričanja pa se jim mora priznati in njim dati kredit. Izdali so nek manifest, kjer je podpisan tudi pisatelj Louis Adamič. Obrnili so se zoper duševno tiranstvo fašizma in nazijzma, oziroma rasizma. Pri komunizmu so se sicer ustavili, ampak razprave o vsebini manifesta so le spravile tudi nekaj o tiranstvu komunizma na dan. Vreme kaže na prevrat, morda se res malo izpremeni. Vsak žarek je dobro znamenje. Le zarukani ali plačani stalinovci bodo še naprej hvalili rusko, komunistično, v resnici le Stalinovo — svobodo.

*

Stalin, stalinovci in sploh komunisti so brez vsake morale, kakor sami priznavajo, delajo in niti drugačni ne morejo biti. Kot ateisti ne morejo od nikoder vzeti podlage etičnega ali moralnega zadržanja. Ko davijo socialiste po taki brezmoralni maniri, jim socialist vse to brusi v obraz in dela to po vsi pravici. Ampak tudi socialist kot materialist nima moralne podlage vsaj v teoriji je ne more imeti, in zato je tudi praksa brez take moralne podlage, in ta se kaže, ko socialist kriči kot kak jesihar, da so stalinovci — jezuitski. Ista žlahta.

*

Ako postavljajo sedanje španske oblasti razne "lojaliste" pred sodnike in sodnije, se mora sodnijam prepustiti vsa odgovornost za presojenje. Mnogi kričijo in govorijo o golih morijah. Neki solzavi amerikanski krogi, ki so prej molčali ko noč, ko so v Madridu prešerni "lojalisti" streljali le, da so videli kako kdo poskoči, so se solzavo obrnili celo na drugače osovraženega papeža, naj poseže vmes. Čudno je res, kako se dan pred večerom ne sme hvaliti, kakor je že Krez priznal Solonu, ko je pred večerom stal na grmadi. Mnogi so mislili, da bodo za vedno na konju in so prešerno streljali, pa dan še ni minil, in sami stojijo pred streljalom. Vse pa mora odkriti šele sodnji dan.

Kričanje zoper sedanje sodnije je pa večinoma hinavsko. Ko komu gre za vrat, bi bil vsak rad svetnik. More se komu kaka krivica dogoditi, to nikakor ni izključeno, kakor kažejo tudi sodnijske obravnave, ampak obravnave so vsaj pred sodnijami, kjer nastopajo priče. Tudi nekega Jugoslovana so postavili pred sodnike. Čitam:

"In a Barcelona courtroom, thirty witnesses told of small, insanely decorated cells, where prisoners were tortured to the point of madness by the Loyalists. A Jugoslav architect accused of constructing the cells for the Loyalist was on trial. Many nationalists became blind or insane in the cells witnesses said. The cells, four feet high, contained a slating bed arranged so that a prisoner could not sit down or lie down more than a few minutes at a time. Blocks were placed in a position to prevent the prisoner from standing up. Other forms of torture were described..." Neki Jugoslovani se zdaj potegujejo za takega — Jugoslovana.

Ali: "In Spain, a Loyalist, Edmund Rodriguez, confessed to aiding in the shooting of 225 persons in a Madrid prison during the civil war. He revealed that 20,000 were killed in that one prison. Detailed information on the murder of 236 priests in Madrid was obtained..."

Vseh sodnija ne more doseči, pri morijah v zaporih je sklicevanje na civilno vojsko le pretveza, nekaj krivcev je prijela sodnija, vse krivce bo pa prijel šele sodnji dan. You bet, da jih bo prijel.

—o—

PALEC MU JE REŠIL ŽIVLJENJE

Neki mlad francoski kmet iz Digneja, katerega je vsekala kača strupenjača, je imel toliko hrabrosti, da si je s sekiro odsekal palec na levi roki in si na ta način rešil življenje.

Pregleduje oči in predpisuje očala

23 LET IZKUŠNJE

DR. JOHN J. SMETANA

OPTOMETRIST

1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9. zjutraj do 8:30 zvečer.

Piknik

ki ga prirejate bo uspel, če ga dobro razglasite v javnosti potom oglaševanja v

Amerikanskem Slovencu

Za društva imamo posebne cene.

'ŽIVI IZVIRI'

je krasna knjiga, ki govori o trdnem rodu Brjanov. Zanimiva povest, ki more vsakega zanimati. Spisal jo je znani slovenski pisatelj IVAN MATIČIČ, ki je spisal knjigo "Na krvavih poljanah".

Knjiga vsebuje 411 strani, tiskana na finem knjižnem papirju, platnice klasično moderno opremljene, vezana v platno.

KNJIGA STANE S POŠTNINO

$2.00

Naroča se od:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Rd. -:- Chicago, Illinois